

PLAY IT FOR CHANGE

Εισηγήσεις Πολιτικής

Συνοπτική παρουσίαση

Το *Play for Change* είναι ένα ευρωπαϊκό πρόγραμμα που στοχεύει στην αύξηση της ευαισθητοποίησης και της ενδυνάμωσης των κοριτσιών και των αγοριών για την πρόληψη της βίας με βάση το φύλο μέσω οπτικοακουστικών μέσων και μουσικής. Δύο χρόνια αφότου διοργανώθηκε το πρόγραμμα σε σχολεία έξι διαφορετικών χωρών (Καταλονία/Ισπανία, Κροατία, Σλοβενία, Πολωνία, Ελλάδα και Κύπρος), εντοπίσαμε κάποιες θεμελιώδεις αρχές αναφορικά με την ενδυνάμωση των έφηβων κοριτσιών και αγοριών και τη συμμετοχή τους σε δράσεις για την ισότητα των φύλων, καθώς και τις προκλήσεις και τις ανάγκες των εκπαιδευτικών για την πρόληψη της βίας με βάση το φύλο.

Το πρόγραμμα

Play it For Change | Αύξηση της ευαισθητοποίησης και της ενδυνάμωσης των κοριτσιών και των αγοριών για την πρόληψη της βίας με βάση το φύλο μέσω οπτικοακουστικών μέσων και μουσικής. Αριθμός Σύμβασης Επιδότησης: REC-VAW-AG-2016-02-776965.

Συντονιστής

Fundació Surt – Καταλονία (Ισπανία)

Κοινοπραξία

Κέντρο Κοινωνικής Δράσης και Καινοτομίας – Ελλάδα

The Peace Institute – Σλοβενία

Feminoteka – Πολωνία

CESI – Κροατία

Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου – Κύπρος

Εισαγωγή

Η εξάλειψη της βίας με βάση το φύλο είναι μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι κοινωνίες του 21ου αιώνα. Για να κατανοήσουμε και να καταπολεμήσουμε το φαινόμενο αυτό, τόσο στο παρόν όσο και στο μέλλον, είναι απαραίτητο να αναλύσουμε τον αντίκτυπό του και το πώς τα στερεότυπα και οι πατριαρχικοί ρόλοι που ενισχύουν την παραβίαση αυτών των θεμελιωδών δικαιωμάτων συντηρούνται στις νεότερες γενιές.

Για τους νέους και τις νέες σήμερα η μουσική και τα οπτικοακουστικά μέσα έχουν θεμελιώδη σημασία. Εάν επικεντρωθούμε στη μουσική, μπορούμε να διερευνήσουμε το πώς εξελίσσονται και μεταλλάσσονται τα πρότυπα της αρρενωπότητας και της θηλυκότητας, καθώς και οι κοινωνικοί κανόνες σε σχέση με τη σεξουαλικότητα και τις ρομαντικές/ερωτικές σχέσεις.

Δεν είναι μόνο οι στίχοι των τραγουδιών που έχουν σημασία. Το μήνυμα που μεταδίδεται μέσω των εικόνων στα μουσικά βίντεο καθώς και το πώς εμφανίζονται οι γυναίκες και οι άνδρες διαδραματίζει επίσης πολύ σημαντικό ρόλο. Επίσης οι καλλιτέχνες/ιδες αποτελούν μεγάλη επιρροή για τα κορίτσια και τα αγόρια κατά την μετάβασή τους στην ενήλικη ζωή, τόσο ως προς τις προσδοκίες, τις προτιμήσεις, την προσωπική έκφραση, την ενδυμασία τους, όσο και ως προς τις σχέσεις τους.

Παρά την αδιαμφισβήτητη παγκόσμια πρόοδο του φεμινιστικού κινήματος τις τελευταίες δεκαετίες, πολλά είδη μουσικής εξακολουθούν να αναπαράγουν την ανισότητα και άλλες μορφές διάκρισης κατά των γυναικών, όπως τον μύθο της ρομαντικής αγάπης ή την καταπιεστική συμμόρφωση με τα πρότυπα ομορφιάς.

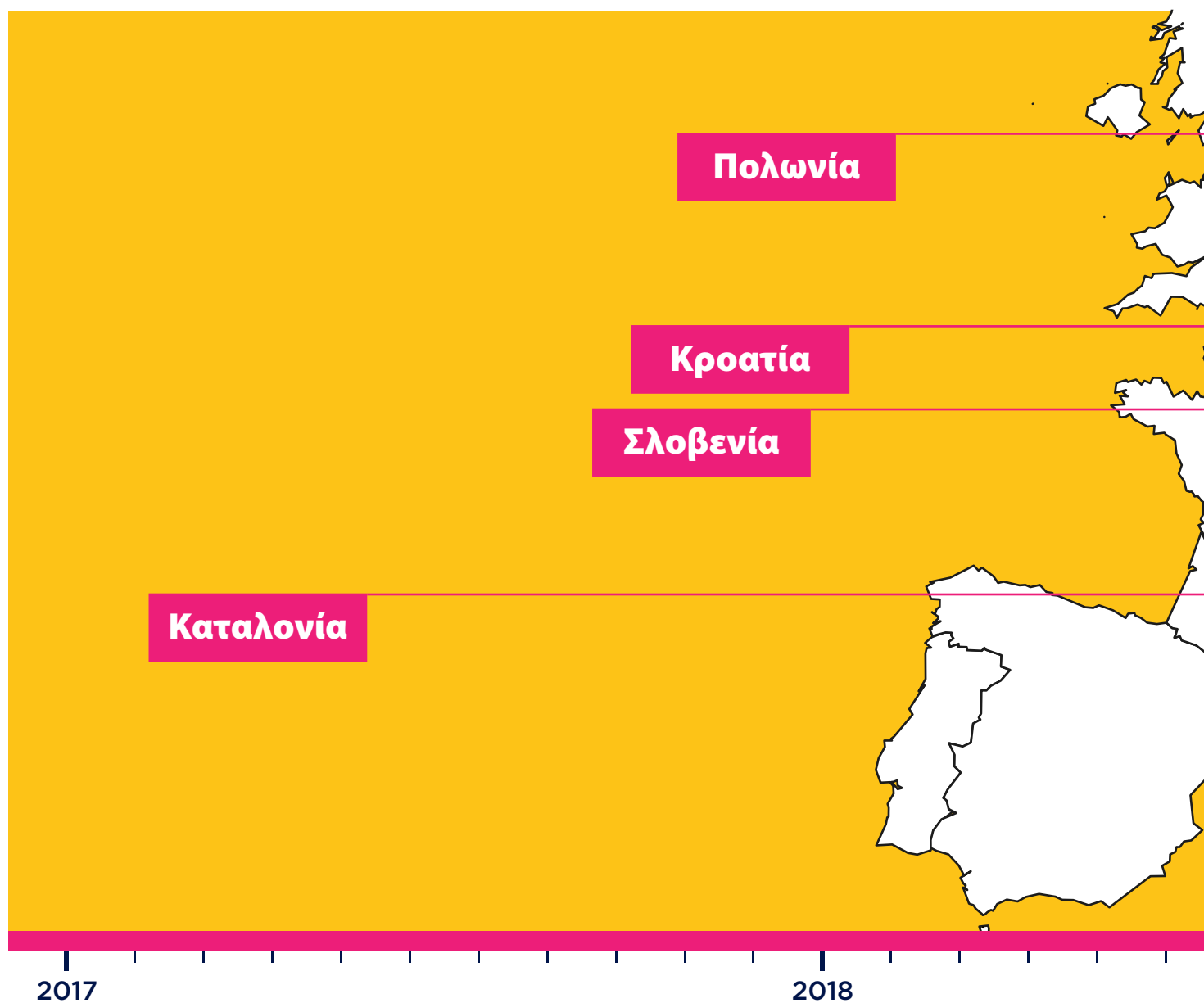
Είναι σημαντικό να εντοπιστούν οι συγκεκριμένοι τρόποι με τους οποίους ο σεξισμός και η βία με βάση το φύλο ισχύουν σήμερα, ωστόσο οι στρατηγικές πρόληψης πρέπει να ακολουθούν τις τάσεις και τα χαρακτηριστικά της σύγχρονης κοινωνίας. Λαμβάνοντας υπόψη την οπτικοακουστική και μουσική κουλτούρα με την οποία ασχολούνται οι έφηβοι/ες, οι καινοτόμες μεθοδολογίες πρόληψης μέσω της μουσικής και των οπτικοακουστικών μέσων αναδύονται σαν μια ισχυρή δυνατότητα.

Προσέγγιση και

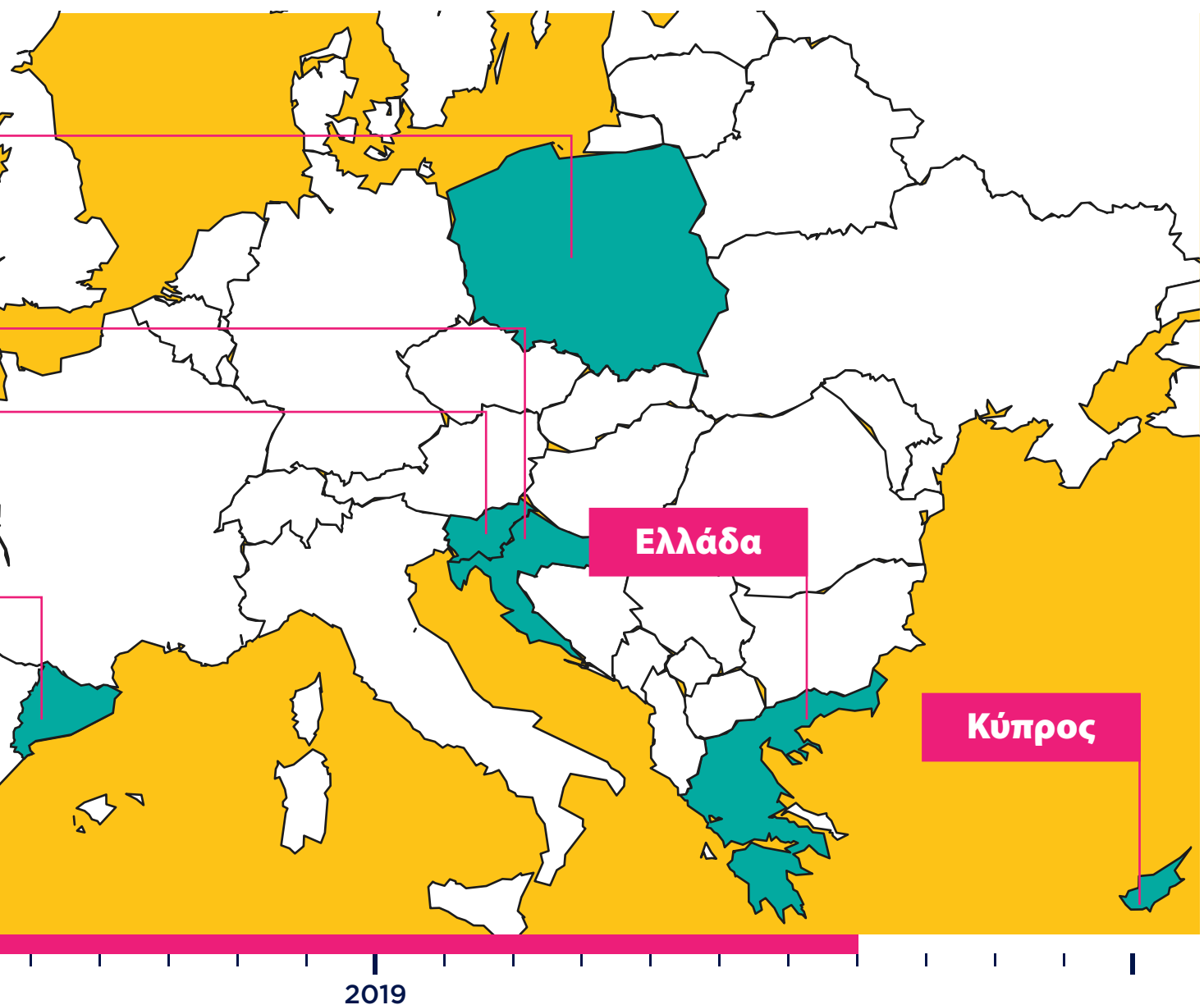

Το πρόγραμμα **Play it for Change**, που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο του Προγράμματος Δικαιώματα, Ισότητα και Ιδιότητα του Πολίτη, έχει αναπτύξει ένα σχέδιο εκπαιδευτικών παρεμβάσεων για την πρόληψη της βίας με βάση το φύλο στην εφηβεία, μέσω της μουσικής και των οπτικοακουστικών μέσων.

αποτελέσματα

Κατά τη διάρκεια των δύο ετών της υλοποίησης του προγράμματος εκπαιδευτικοί και μαθητές/μαθήτριες ηλικίας 12-18 ετών από τις συμμετέχουσες χώρες προβληματίστηκαν και ανέλυσαν υπό το πρίσμα της μουσικής τα έμφυλα στερεότυπα και τους ρόλους των φύλων, συμπεριλαμβανομένων των μύθων της ρομαντικής αγάπης και της βίας με βάση το φύλο.

Ενδυνάμωση των εφήβων:

Η ακρόαση και η παρακολούθηση μουσικών βίντεο επέτρεψε στα κορίτσια και στα αγόρια να μιλήσουν ανοιχτά γι' αυτά τα θέματα. Ο προβληματισμός για τραγούδια και καλλιτέχνες/ιδες που γνώριζαν και θαύμαζαν οδήγησε σε εγγύτητα με και ενδιαφέρον για τη θεματολογία, ενώ η δημιουργία τραγουδιών και μουσικών βίντεο συνέβαλε επίσης στην ενίσχυση της δημιουργικότητας των εφήβων που συμμετείχαν.

Εκτός από την ενίσχυση των καλλιτεχνικών δεξιοτήτων, η ομαδική εργασία προώθησε την αλληλοϋποστήριξη και τη συνεργασία μεταξύ των συμμαθητών/τριών, γεγονός που οδήγησε και σε μια αυξημένη συνοχή και ενδοομαδική εμπιστοσύνη. Σε γενικές γραμμές η διαδικασία της ατομικής και συλλογικής χειραφέτησης ενεργοποίησε τα αγόρια και ιδιαίτερα τα κορίτσια. Η συμβολή του προγράμματος ήταν ότι ανταποκρίθηκε, τουλάχιστον εν μέρει, στην ανάγκη τους να συζητήσουν και να αντιμετωπίσουν θέματα σχετικά με το φύλο και τις σχέσεις που τους/τις επηρεάζουν σε καθημερινή βάση.

Προκλήσεις των εκπαιδευτικών:

Ένα από τα πιο αξιοσημείωτα ζητήματα που προέκυψαν ως εμπόδιο στην προώθηση της ισότητας και της πρόληψης της βίας με βάση το φύλο ήταν η έλλειψη κατάρτισης και πόρων των εκπαιδευτικών σε σχέση με το φύλο, τη βία με βάση το φύλο ή τα δικαιώματα των ΛΟΑΤΙ. Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί δεν είχαν λάβει ειδική κατάρτιση για τα προαναφερθέντα θέματα στα σχολεία.

Με αυτή την έννοια, οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν συμφώνησαν ότι η γνώση και τα πρακτικά εργαλεία για την αντιμετώπιση των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων και της βίας με βάση το φύλο, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης, της ανίχνευσης, της παραπομπής και της υποστήριξης, θα πρέπει να αποτελούν μέρος της βασικής τους εκπαίδευσης.

Αυτό το κενό συνεπάγεται μια δυσκολία στην ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και στην προώθηση ισότιμων και υγιών σχέσεων στην επαγγελματική τους πρακτική, διότι στερούνται στρατηγικών και μέσων.

Περαιτέρω, σε ορισμένες χώρες η ακαμψία του σχολικού προγράμματος περιορίζει τις πιθανότητες να εισαχθούν προαιρετικά μαθήματα που οι εκπαιδευτικοί θεωρούν ως προτεραιότητα, όπως η εκπαίδευση για τη σεξουαλικότητα και τις σχέσεις.

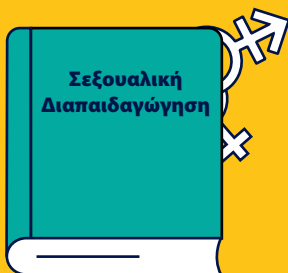
Από την άποψη αυτή η ανεπαρκής θεσμική στήριξη για την ανάπτυξη καινοτόμων προγραμμάτων που αποσκοπούν στην εξάλειψη της βίας με βάση το φύλο και στην προώθηση ισότιμων υγιών και μη βίαιων σχέσεων στον εκπαιδευτικό τομέα εξακολουθεί να αποτελεί ένα κρίσιμο ζήτημα.

Συμπεράσματα και πρακτικές συστάσεις

Το Play it for Change έχει εντοπίσει ορισμένα ιδιαίτερα σημαντικά στοιχεία για την αποτελεσματικότερη πρόληψη της βίας με βάση το φύλο στα σχολεία. Οι εν λόγω πτυχές παρουσιάζονται παρακάτω με τη μορφή συστάσεων:

Προσέγγιση με επίκεντρο τη νεολαία. Η εφαρμογή μιας πρακτικής που εστιάζει στη νεολαία προϋποθέτει την επικέντρωση στα ενδιαφέροντα, στις ανάγκες και στις προτιμήσεις των εφήβων και την αναγνώριση της ποικιλομορφίας τους. Με άλλα λόγια την αποφυγή μιας ενήλικης οπτικής κατά την προσέγγιση, τη μεθοδολογία και το περιεχόμενο των δράσεων πρόληψης. Γι' αυτό είναι σημαντικό να συμπεριλάβουμε, να ενισχύσουμε τους/τις εφήβους/ες και να ακούσουμε τα αιτήματα, τις απόψεις και τις ανησυχίες τους.

Εκπαίδευση για τη σεξουαλικότητα και τις σχέσεις. Οι έφηβοι/ες δεν λαμβάνουν εκπαίδευση για τη σεξουαλικότητα και τις σχέσεις. Δεν τους παρέχονται θετικά και διαφορετικά πρότυπα και έτσι καθίστανται πιο ευάλωτοι/ες στην επιρροή εξωτερικών και κυρίαρχων προτύπων. Τα πρότυπα στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και στην κυρίαρχη μουσική απέχουν κάποιες φορές παρασάγγας από τις φεμινιστικές αξίες. Για τον λόγο αυτό η εισαγωγή της περιεκτικής σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης σε υποχρεωτική βάση που περιλαμβάνει από μια φεμινιστική και διαθεματική οπτική είναι απαραίτητη για την πρόληψη της βίας με βάση το φύλο, όχι μόνο μεταξύ των εφήβων ή της νεολαίας, αλλά και στην κοινωνία του μέλλοντος.

Η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου. Η φεμινιστική και διαθεματική οπτική πρέπει να είναι παρούσα όχι μόνο κατά την αντιμετώπιση ζητημάτων που σχετίζονται άμεσα με το φύλο ή τη βία, αλλά και σε όλους τους κλάδους και τους τομείς εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της οργανωτικής δομής του σχολείου. Είναι ένα κομμάτι της πρόκλησης του να ενσωματωθεί η διάσταση του φύλου σε όλο το εκπαιδευτικό σύστημα.

Έρευνα σε σχέση με τη βία με βάση το φύλο στην εφηβεία. Η συνέχιση της έρευνας των μορφών της βίας με βάση το φύλο που βιώνουν οι έφηβοι/ες είναι μια ακόμα εκκρεμότητα. Έχουμε πολλά να διερευνήσουμε σε σχέση με το σθένος και τις στρατηγικές αντιμετώπισης των εφήβων κοριτσιών που υφίστανται βία, όπως και για τις υπηρεσίες και τα αποθέματα που χρειάζονται για να φύγουν από μία βίαιη σχέση και να ξεκινήσουν τις διαδικασίες ανάκαμψης.

Ακολουθήσε μας

[PLAYITFORCHANGE.ORG](https://www.playitforchange.org)

Instagram: **[@playitforchange](https://www.instagram.com/playitforchange)**

Κανάλι στο Youtube: **[@playitforchange](https://www.youtube.com/channel/UC...)**

Στοιχεία επικοινωνίας

Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου

info@medinstgenderstudies.org

+357 22 795152

Το περιεχόμενο του παρόντος εγγράφου αντιπροσωπεύει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών/τριών και αποτελεί αποκλειστική ευθύνη τους. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αποδέχεται καμία ευθύνη για τη χρήση των πληροφοριών που περιέχονται.

Χρηματοδότηση από το πρόγραμμα «Δικαιώματα, Ισότητα και Ιδιότητα του Πολίτη»